DOCUMENT RESUME

ED 437 859 FL 026 155

AUTHOR Cyncar-Hryschuk, Markiana, Comp.; Petriw, Lesia, Comp.
TITLE Vzaiemyny mizh lyud'my: zbirka tekstiv (Relationships: A Reader). Ukrainian Language Development Series.
INSTITUTION Alberta Dept. of Education, Edmonton. Language Services Branch.
SPONS AGENCY Alberta Learning, Edmonton. Language Services Branch.
ISBN ISBN-0-7785-0538-3
PUB DATE 1999-00-00
NOTE 49p.; For related documents, see FL 026 152-154. Made possible by the Financial Support of the Ukrainian Language Education Centre, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, and the Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.
AVAILABLE FROM Alberta Learning, Curriculum Standards Branch, 11160 Jasper Avenue, Edmonton, AB Canada T5K 0L2. Tel: 780-427-2984; Fax: 780-422-2745; Web site: http://ednet.edc.gov.ab.ca.
PUB TYPE Guides - Classroom - Learner (051)
LANGUAGE Ukrainian
EDRS PRICE MF01/PC02 Plus Postage.
DESCRIPTORS Cultural Awareness; *Cultural Education; Dialogs (Language); Foreign Countries; Heritage Education; Instructional Materials; Literature; Native Language Instruction; Poetry; Reading Materials; Second Language Instruction; Second Language Learning; Short Stories; *Ukrainian; Uncommonly Taught Languages

ABSTRACT

This book is one of four intermediate-level readers in a series intended for second- or native language learners of Ukrainian. It includes a selection of short texts in modern Ukrainian, including poems, sayings (aphorisms), short stories, and dialogs. Other topics in this series include (in translation): Human nature, relationships, courage, and fascination with the unknown. (CNP)

Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made
from the original document.

FL

ED 437 859

Взаємини між людьми

Relationships A Reader

ЗБІРКА ТЕКСТІВ

PERMISSION TO REPRODUCE AND DISSEMINATE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
Cheistina Andrews
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)
1

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)
X This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.
☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.
• Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official OERI position or policy.

Програма навчання української мови

Collage

КОЛЯЖ

Ukrainian Language Development Series

Упорядкували
М. ЦИНЦАР-ГРИЩУК
Л. ПЕТРІВ

Ілюстрували
С. БУРАК-БЕРНАРД
О. ВАСАРАБ
Б. ГАРТМАНН

FL 076 455

BEST COPY AVAILABLE

ВЗАЄМИНИ МІЖ ЛЮДЬМИ

ЗБІРКА ТЕКСТІВ

Relationships

A Reader

Упорядкували
Маркіяна Цинцар-Грищук
Леся Петрів

Ілюстрували
Соня Бурак-Бернард
Орест Васараб
Барбара Гартманн

Міністерство освіти Альберти
Відділ програмних стандартів
Едмонтон, Канада

Програма навчання української мови

A Ukrainian Language Development Series

©1999 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

Every reasonable effort has been made to trace ownership of copyright materials. Information enabling the publisher to rectify any reference or credit in future printings will be welcomed.

All rights reserved

Видавництво складає щиру подяку таким установам за дозвіл на адаптацію й перевидання творів у цій збірці: видавництву «Пласт» за твір Ольги Кузьмович «Кунта і Волтер» і за твір «Шерлок Голмс — король детективів» («Юнак. Журнал пластового юнацтва». Торонто: Пласт, 1980, ч. 2, с. 4-8; 1966, ч. 3, с. 15, с. 21); Державному агентству України з авторських і суміжних прав за твір Абу-ль-Фараджа «Сусіди» (*Смішні оповідки*. Переклав з асирійської Євген Варда. Київ: Дніпро, 1972, с. 130), за твір Езопа «Два приятелі й медвідь» і за твір М. Гійо «Два процесовичі» («Світ дитини». Львів: б. в., 1923, ч. 12, с. 96; 1923, ч. 7, с. 56), за твір Михайла Коцюбинського «Нюренберзьке яйце» (*Оповідання для молодшого шкільного віку*. Київ: Веселка, 1981, с. 3-14).

У збірці також перевидано в адаптованому вигляді такі твори: твір Ч. Ф. «Все для одруження» і твір Н. П. «Помста» («Мітла. Календар-альманах». Буенос-Айрес: Видавництво Юліяна Середяка, 1953, с. 77-78, с. 83); твір Олександра Лугового «Позичена жінка» (*Позичена жінка. Комедія у двох діях*. Едмонтон: б. в., 1968, с. 1-20); твір Василя Софронова Левицького «Регабілітація» (*Під веселим оборогом. П'єси для театрів малих форм*. Торонто: Київська друкарня, 1974, с. 19-25).

Видавництво намагалося відшукати власників авторських прав кожного твору в цій збірці і буде вдячне за інформації, зауваження та поправки, які просить надсилати на подану нижче адресу.

Pilot edition published 1986
Printed in Canada

Alberta Learning
Curriculum Standards Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427-2984; Fax: (780) 422-3745
Internet: http://ednet.edc.gov.ab.ca

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Curriculum Branch.
Vzaiemyny mizh liud'my : zbirka tekstiv = Relationships : a reader.

Compiled by Markiana Cyncar-Hryschuk and Lesia Petriw.
ISBN 0-7785-0538-3

1. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Cyncar-Hryschuk, Markiana. II. Petriw, Lesia. III. Title: Relationships: a reader. IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

PG 3811.A333 1999 491.79

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти**.

Публікація матеріялів для 8-ї кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет,
і
Клюбу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series
was sponsored by the

Language Services Branch *of* **Alberta Learning**.

The publication of the Collage 2 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,
and the

Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

ЗМІСТ

7 **Прислів'я та приказки**
Про дружбу...
Про ворогів...

8 **Кунта й Волтер** О. Кузьмович
Адаптувала Д. Сапига

14 **Сусіди** Абу-ль-Фарадж
Адаптувала Х. Шерман

15 **Шерлок Голмс — король детективів**
Адаптувала Д. Сапига
Пропала банкнота
Дивна поведінка
Пригода на морі
Розкриття крадіжки

18 **Усе для одруження** Ч. Ф.
Адаптувала О. Возняк

20 **Два приятелі й ведмідь** Езоп
Адаптувала Д. Сапига

21 **Два сусіди** М. Гійо
Адаптувала Х. Шерман

22 **Позичена дружина** О. Луговий
Адаптувала О. Возняк

35 **Нюренберзьке яйце** М. Коцюбинський
Адаптував О. Ільницький

38 **Реабілітація** В. Софронів Левицький
Адаптувала О. Возняк

44 **Мудра приказка** Н. П.
Адаптувала Г. Цар

45 **Короткі відомості про авторів**

ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

ПРО ДРУЖБУ...

З ким пристаєш, таким і стаєш.

З добрими людьми завжди
до згоди можна дійти.

Задля нового приятеля старого не
покидай.

Краще сто приятелів, ніж один ворог.

Дерево міцне корінням,
а людина — друзями.

Дружба що старша, то сильніша.

Лагідні слова роблять приятелів,
а гострі слова — завзятих ворогів.

Без вірного друга — велика туга.

Вірного приятеля можна пізнати в біді.

Нема друзів у світі
цьому понад рідних свого дому.

Щирий приятель докоряє,
а фальшивий обмовляє.

Похвалами набуваємо приятелів,
а критикою — ворогів.

Між правдивими приятелями
таємниць немає.

Правдивий приятель знає всі наші хиби,
але він нам їх прощає.

Друг — той, хто приходить,
коли всі інші нас залишають.

Приятелів і ворогів пізнаємо в біді.

Не той друг, хто медом маже,
а той, хто правду каже.

У доброму товаристві розуму наберешся,
а в поганому і свій утратиш.

Вірний приятель — найбільший скарб.

ПРО ВОРОГІВ...

Спільний ворог навіть ворогів єднає.

Без ворогів у світі не проживеш.

Від ворога вчися розуму.

Ворог знає більше про тебе,
ніж ти сам про себе.

І від ворога можна чогось
доброго навчитися.

У життєвій боротьбі людина рахує
лишень ті удари, які вона отримала
від інших, але не рахує тих,
які отримали інші від неї.

Не важко знищити противника,
але важко зробити з нього собі приятеля.

Перемагає та людина,
яка перемінює ворога на приятеля.

Де два б'ються, там третій користає.

Найкращий спосіб позбутися ворога — це
зробити з нього собі приятеля.

Краще мати ворога спереду, ніж ззаду.

Можна ворогові простити,
але не можна йому вірити.

Ольга Кузьмович

КУНТА Й ВОЛТЕР

У Нью-Йорку стояв холодний січневий день.

Хлопці збиралися їхати додому. У роздягальні, поряд спортової залі, було лише кілька хлопців. Одягалися вони поволі. Ліниво перекидалися словами.

Володимир справді не мав чого там робити. У баскетбол він не грав, бо був малого росту. Останню годину він сидів і спостерігав за грою товаришів. Додому йому не було чого поспішати. У понеділок удома не було нікого. Учитися не мав він охоти також. Розмова з батьками його не цікавила.

— Гей, Волтере, ідеш до підземки? — зачепив Володимира високий негр Мел.

Вони ходили до однієї кляси. Часто говорили про баскетбол. Мел був одним із кращих у цій грі. У прихованих думках Володимир заздрив Мелові. Не раз Володимир думав, чому він не виріс більший?

— Ходімо! — сказав Володимир. Застібнув куртку — й вони вийшли на темну вулицю.

— Ой, чоловіче, та вже шоста година, а я маю ще стільки зробити до дев'ятої! — жахнувся Мел. — Що ти будеш робити сьогодні? — запитав він Володимира.

— Буду дивитися на баскетбольні змагання по телевізору. Думаю, нічого цікавого не буде. Напевно «Нікси» виграють, — відповів Володимир.

— А я й забув про те. Чекаю на другу частину серії «Коріння». Ти бачив початок учора? — запитав Володимира товариш.

— О, та програма по телевізору? — пригадав Володимир. — Чи вона справді щось вартує? Я й не думав про неї вчора. Ми мали вечірку в Дениса.

— Якщо маєш час, то подивися сьогодні. Вона дуже цікава. Не знаю, може лише для мене, — кинув на прощання Мел, збігаючи по сходах до підземки.

Рисувала **Соня Бурак-Бернард.**

8

◆

Вечеряли всі мовчки. Як звичайно, настрої були погані. Батьки були стомлені важкою працею. Вони не мали терпеливости до дітей і до їхніх проблем. Діти, у свою чергу, не дуже поспішали розповідати батькам про свої проблеми. Найбільше говорила бабуся. Просидівши ввесь день у хаті, вона хотіла знати про все. Тому тепер ставила десятки запитань.

— Як там у тебе, Галочко? Уже маєш «кавалера» на забаву? А ти, Влодзю, куди так пізно вчора ходив? Марусечко, чи смакує тобі мій борщик?

Повна енергії, бабуся тупцювала між піччю і столом. Вона була рада, що після довгого дня родина повернулася додому.

Батько з докором подивився на тещу. Галя немов не чула запитання про хлопця. Вона захоплено розповідала мамі про суконку, яку бачила у крамниці. А Володимир спостерігав за всіма мовчки. Він запитував сам себе, що спільне єднає його з цими людьми, що називаються його родиною. По правді сказати, усі вони чомусь постійно його нервували або нудили. Батько старався грати парубка. Мама завжди нарікала, що у знайомих усе краще, ніж у них. Галя докучала зі своїми «кавалерами». Та найбільше набридла йому бабуся. Кожна її розповідь починалася словами: «Колись у нас удома...»

«Хоч би швидше закінчити школу. Як піду до університету, обов'язково піду з дому. Не хочу я більше слухати про застарілі традиції. От тоді я буду робити, що захочу! Я навіть не можу запросити сюди товаришів!» — з досадою думав Володимир. Він ніяк не хотів відставати від своїх товаришів. Тому й називав себе Волтером, а не Володимиром. Майже всюди говорив він тільки по-англійському. Нерадо міняв він свої джинси на інший одяг.

— Куди вчора зник? — звернувся батько до сина. — Не кажи мені, що вечірка в Дениса почалася о другій годині пополудні...

Володимир лише знизав плечима й не думав відповідати. Про що мав він розповідати? Про довгі розмови про дівчат? Чи про молодечі жарти, яких батько й так не розуміє?

◆

Після вечері Володимир замкнувся у своїй кімнаті. На повний голос увімкнув музику й почав вистукувати ритм ногою.

— Влодзю! Влодзю! — хтось з усієї сили стукав у двері.

То була бабуся. Вона, немов вибачаючись, попросила:

— Чи можеш грати свою музику трішечки тихіше? Я зовсім не чую телевізора. А там показують тепер щось дуже цікаве...

Володимир здивувався, коли побачив батька біля телевізора. Звичайно він ніколи не дивився на телевізор разом із бабусею.

— Не вірю! Ви також дивитесь на ту серію про негрів? — вигукнув Володимир. Йому було цікаво, що притягнуло до телевізора всіх старших. Став він на хвилину біля телевізора та й застиг на місці. Серія «Коріння» була вже в повному розвитку. Але Володимир швидко зрозумів, про що йшла мова. Усі дивились мовчки. Тільки бабуся час від часу робила зауваження. Говорила, що життя негрів-невільників нагадувало їй кріпаків за панщини колись на Україні.

◆

Учні виходили з кляси на обідню перерву малими групами й поодинці.

— Волтере, дивись, щось буде, — шепнув Володимирові один із товаришів.

Кивком голови він показав на групу негрів, які зібралися в одному кінці коридору.

— Напевно будуть когось бити, — упевнено сказав Володимир.

Та ні, усередині групи негрів висувалась голова довгоногого Мела. А там, де був Мел, бійки не могло бути. Зважаючи на свою спортову кар'єру, Мел ніколи не поспішав до бійки.

Голоси у групі підносилися, розмова ставала щораз гарячішою. Білі хлопці трималися осторонь. З цікавістю чекали, що станеться.

— Що ти знаєш? Ти з Бронксу носа не виставляєш!

— А ти тільки дбаєш про те, щоб завжди мати добрий час. Ніщо тебе більше не цікавить.

— Ви всі разом дурні, — дзвенів голос Мела. — То ще мало бути негром! Треба знати свою історію. Треба шукати за своїм родинним корінням так, як це робив Алекс Гейлі!

◆

Того холодного січневого тижня здавалося, що ввесь Нью-Йорк говорив про «Коріння». Часописи писали про враження публіки. У вечірню пору театри й кінотеатри були порожні. У кожній газеті друкували про глибокі переживання чорних і білих глядачів.

За серією «Коріння» уважно слідкувало сто тридцять мільйонів людей. Великими літерами на всіх сторінках преси писали про «Коріння».

Володимир також був серед тих ста тридцяти мільйонів. Правда, він казав, що все у фільмі перебільшене й не вартує аж такої уваги.

Особливо розлютив його Мел. Якось, перед усією клясою, він заявив учителеві, що змінив своє ім'я на «Кунта». Ще й просив, щоб усі його так називали.

— Ти справді здурів, — зачепив Мела Володимир під час перерви. — Що за ідея називати себе ім'ям телевізійного героя? Ти більш нічого не можеш придумати? — насміхався Володимир.

— О, виоач! Це не звичайна телевізійна серія. Це ціла історія нашої боротьби за рівноправність. А Кунта Кінте — то предок усіх нас.

— Велике діло! Гейлі написав історію своєї родини. Просто випадково її добре показали по телевізору. І тепер кожний чорний схоче бути нащадком Кунти Кінте? — далі насміхався Володимир.

— Замовчи! Я думав, що ти повинен краще все це знати й розуміти, ніж інші, — жахнувся Мел. — Чи не говорив ти мені, що ти українського походження? Що ви, як і ми, змушені були бути громадянами другої кляси? Між іншим, як то сталося, що ти маєш типове англійське ім'я? Чому ти Волтер?

◆

Володимир був у поганому настрої. Неприємна розмова з Мелом і безуспішна дискусія з батьком про авто, обов'язки й літні вакації посилювали його злість. Він полегшено зідхнув, коли подзвонив Денис і запросив його знову на вечірку. Володимир зібрався швидко й побіг до нього.

У холодній кімнаті пивниці всі сиділи

в колі, хто на чому. Розмова була нецікава. Жарти здавалися Володимирові якимись дурними і простими. Дехто почав розповідати про свої подвиги. Хтось вийняв пиво й розмова стала жвавішою. Подвиги більш досвідчених хлопців ставали щораз відважнішими. Володимир повернувся додому пізно вночі.

◆

Володимир прокинувся, бо йому здавалося, що хтось його душить. Голос застряг у горлі. Йому хотілося кричати.

— Чого ти такий переляканий? Думав, що це тато? — над Володимиром стояла сестра і трясла його за плече. — Уставай, час до школи. Я бачила, коли ти прийшов додому. Добре, що Денис тебе привів. Маєш щастя, що батьки спали, — жартувала Галя. Вона все ще чекала, щоб брат піднявся з ліжка.

Володимир одягнувся й непомітно вийшов із хати. Після вчорашньої вечірки шуміло в голові. Іспит з математики ніяк не виходив. Володимир прів над ним, як ніколи.

— Привіт, Волтере! Що з тобою, ти хворий? Чи, може, щось інше? — чиясь важка рука вдарила його по плечах.

— Привіт, Кунто, — з насмішкою привітався Володимир. — Коли їдеш до Африки?

— Тоді, як ти поїдеш в Україну, — відповів Мел. — Але ти краще скажи, чому виглядаєш, як побитий?

— Бачиш, я вчора був на вечірці. Денис запросив мене. Ну, а після такої вечірки знаєш як...

— Ну, і те треба, але ж ти знав, що сьогодні іспит. Я колись ходив по вечірках також. Тепер зі спортом і моїми плянами ніяк не можу. Та ще тепер...

— Що значить «тепер»?

— У мене тепер великі пляни. Я мушу бути добрим і в навчанні, і в спорті. Хочу дістати стипендію до університету. Крім того, мені потрібні гроші. Знаєш, до Африки не поїду, але дуже хочу до Джорджії. Там живе мамина родина. Хочу їх усіх відвідати, познайомитися. Та ж вони мені зовсім чужі!

— Дивись, як тебе захопило «Коріння»! — У Володимира несподівано було більше здивування, ніж насміху. Справді, Мел говорив поважно та якось інакше, ніж звичайно.

◆

Дивна й поважна поведінка товариша не виходила Володимирові з голови. Чи справді в нього відізвався поклик роду? А виглядало, ніби баскетбол був єдиним його життям. Володимир таки купив книжку Алекса Гейлі «Коріння». Книжка тепер була в кожній книгарні. Володимир

Рисував Орест Васарab.

прочитав її. Його здивували терпеливість і послідовність автора. Тепер він часто шукав нагоди порозмовляти з Мелом-Кунтою. Вони все ще часто не погоджувались один з одним. Та Володимир тепер дивився на все іншими очима. Спогади бабусі про старий край не здавались йому такими нудними. Українська культура вже не була для нього такою смішною. Традиції українського народу ставали йому історичною цінністю.

◆

Рисував ***Орест Васараб.***

Прийшла весна. Почались іспити. Усі вже давно забули про історію Кунти Кінте. Тільки не забули про неї Володимир та його товариш Мел.

Удома все йшло звичайним порядком. Володимир старався не встрягати в суперечку з батьками. Дуже він хотів дістати авто після закінчення школи. Галя переживала ще одне палке кохання. Часто замикалась у лазничці й годинами там говорила телефоном. Бабуся нарікала на артрит, а батько на втому. Перед самим Великоднем прийшов лист зі Львова. Лист дуже стривожив батька. Його мама написала, що хворіє й мабуть уже довго не проживе. Одиноке її бажання — побачити внука.

Батько прочитав листа вголос. Мама сумно подивилась на Володимира. Уже не раз говорили йому про такі відвідини, але він ніколи не показував зацікавлення.

Несподівано для себе і для батьків Володимир запитав:

— А що, якби я влітку туди поїхав?

Цього разу ніхто не сперечався з ним, ніхто не питав, чому він змінив свою думку. Батько мовчки поплескав сина по плечах. У мами раптом дивно заблищали очі.

Зненацька життя для Володимира змінилося. Несподівано життя стало цікавішим. Дні минали швидко. Кожен день був переповнений турботами. Треба було написати останні іспити, закінчити різні формальності для виїзду, завершити покупки на дорогу.

Вечорами батько пояснював Володимирові всі родинні зв'язки. Показував йому на фотографіях широкі обличчя незнайомих людей. Володимир

мусив запам'ятати їхні імена.

— Бачиш, це тітка Оксана. Тут твої кузени Юрко й Микола. Ось тут — чоловік тітки Галі.

Нарешті Володимир зрозумів, що все, про що розповідав батько, заслуговувало уваги. Тільки тепер він побачив, що батькова родина велика й цікава. Та й пережили вони так багато. Колись Володимир не розумів, чому батько так гордився ними. Тепер він краще все зрозумів і все виглядало інакше.

◆

Хлопці зустрінулись під час обідньої перерви.

— Привіт, Кунто! Чого ти так сіяєш? Мільйончик виграв, чи що?

— За два тижні їду до Джорджії до своїх родичів. Їду туди автобусом. Я маю досить грошей на дорогу в один бік. За зворотний бік уся родина хоче мені заплатити. Буду в них два місяці. Слухай, там живе щонайменше двадцять моїх кузенів. Уявляєш, я нікого з них не знаю. Можна організувати родинну спортову дружину, — засміявся Мел.

— А я їду на відвідини в Україну, — якось сором'язливо сказав Володимир.

— Чудово! Пришлеш мені листівку? Я дам тобі адресу до Джорджії, а ти дай мені свою адресу в Україні.

◆

Володимир розплющив очі. Здивовано почав розглядати незнайому обстановку. Чи не час уставати до школи?

Він зірвався на ноги і трохи не зомлів. Через причинені двері було чути шепіт. Десь дзвенів посуд. Раптом усе стало перед очима. Подорож літаком з Амстердаму до Львова. Нетерпляче чекання, переживання, як воно все буде. Наближався час прилету. Треба було пізнати пані Марійку, яка мала його зустрінути.

А потім незабутній момент на летовищі. Знайомі по фотографіях обличчя привітно всміхалися до нього. У кожного в руках були китиці квітів. Усі чекали на нього! Далі вечір у родинному колі. Старенька, поморщена «друга» бабуся ввесь вечір плакала з радости. Десятки запитань, на які Володимир старався якнайкраще відповісти. Жваві розповіді родини. Якесь дивне, досі незнане почуття охопило його. Йому здавалось, наче він знає їх усіх уже дуже довго...

Володимир сидів на краю ліжка і все ще не вірив, що це дійсність.

Він дістав листівки, які ще звечора приготувала тітка Оксана. Вона наказувала, щоб написав зранку батькам про те, як долетів і так далі...

Володимир вибрав одну листівку з видом Стрийського парку, про який стільки чув від батька, і написав:

«Привіт, Меле! Я думаю, що знайшов своє коріння. А ти?»

Зупинився на хвилину. Унизу, виводячи кожну літеру окремо, підписався: «Володимир (колишній Волтер)».

13

Абу-ль-Фарадж

СУСІДИ

В одного господаря не було грошей і він мусив продати хату. Він уже домовився з покупцем про ціну. Коли справа була вже вирішена, господар хати запитав у покупця:

— А скільки ти мені доплатиш за те, що будеш жити біля доброго сусіда?

— Де ти таке чув, щоб платили гроші за сусіда? — здивовано засміявся покупець.

Тоді господар сказав:

— Тепер, якби ти навіть давав мені вдесять разів більше грошей, ніж ми домовились, я тобі хати своєї не продав би. А знаєш чому? Тому, що той, хто не вміє цінити добрих і щедрих сусідів, і сам нічого не вартий.

Сусід почув їхню розмову. Він підійшов до бідного господаря й дав йому трохи грошей, щоб він не продавав своєї хати. Він дуже хотів, щоб вони залишилися сусідами, бо добрий сусід — це як власна родина!

Рисувала **Барбара Гартманн.**

ШЕРЛОК ГОЛМС — КОРОЛЬ ДЕТЕКТИВІВ

Рисувала ***Соня Бурак-Бернард.***

ПРОПАЛА БАНКНОТА

Пані Сілвер, дружина багатого купця з Лондону, любила читати книжки. При читанні вона закладала сторінку тисячофунтовою банкнотою. Одного разу вона забула витягнути закладку-банкноту з книжки. Вона дала книжку разом із грішми своїй секретарці, щоб та віднесла її до бібліотеки. Коли пані Сілвер зауважила свою помилку, вона відразу покликала секретарку до себе:

— Мері, учора я дала тобі книжку Флемінґа. Книжка називалась «Голдфінґер». Чи ти вже віднесла її до бібліотеки?

— Так, пані, — відповіла Мері.

— Чи ти випадково не зауважила чогось незвичайного в цій книжці?

— Зауважила, — відповіла Мері. — Я завжди перегортаю ваші книжки. Учора я знайшла тисячофунтову банкноту. Я навіть точно пам'ятаю, де вона була. Вона була між сорок першою й сорок другою сторінкою. Однак, я не повірила, що то були правдиві гроші. Я цю книжку разом з банкнотою передала через служницю Джанові, щоб він відвіз її до бібліотеки.

Пані Сілвер негайно покликала служницю.

— Фіфі! Мері вчора передала через тебе Джанові книжку. Чи ти не бачила у книжці грошей?

— Ні, пані, — відповіла Фіфі. — Я не вмію читати по-англійському. Тому ніколи ваших книжок не переглядаю.

Пані Сілвер вирішила продовжити слідство. Вона покликала до себе свого шофера Джана.

— Джане, що ти зробив із книжкою, яку тобі вчора дала Фіфі?

15

— Та я відвіз її сьогодні вранці до бібліотеки, — зам'явся Джан.

— А чому не вчора? — запитала пані Сілвер.

— По дорозі до бібліотеки я зустрів свого товариша. Він виграв велику суму грошей на кінних перегонах. От ми й відсвяткували той виграш. Після того я залишився в нього на ніч.

— Чи мав ти зі собою книжку? — не відставала пані Сілвер.

— Ні, пані. Я замкнув її в авті. Уранці встав, відвіз до бібліотеки й віддав бібліотекарці.

Пані Сілвер негайно поїхала з Джаном до бібліотеки.

— Чи мій шофер, — спитала пані Сілвер, — віддав вам сьогодні вранці книжку Флемінґа «Голдфінґер»?

— Я сьогодні вранці не працювала, — відповіла дівчина. — Спитайте моєї товаришки Анни. Я зараз її покличу.

Через хвилину прийшла Анна. Пані Сілвер звернулась до неї:

— Чи ви сьогодні прийняли книжку від цього чоловіка?

— Так, — відповіла Анна.

— Чи ви переглядали книжку? — далі допитувалась пані Сілвер.

— О так, пані. Ми це завжди робимо, щоб перевірити чи книжка не пошкоджена. Дуже часто люди повертають книжки з подертими сторінками. Тоді вони мусять платити відшкодування.

— Панно Анно, — продовжувала пані Сілвер, — чи ви нічого не знайшли в цій книжці?

— Ні, пані. Книжка була в дуже доброму стані, — відповіла Анна.

— Чи не важко було б вам показати мені цю книжку на одну хвилину?

— Прошу, — відповіла ввічливо Анна. — Ми ще навіть не встигли поставити її на полицю!

Пані Сілвер поволі переглянула цілу книжку. Та грошей у ній уже не було. Усе ж таки вона відразу здогадалась, хто взяв гроші.

Хто це був?

Пані Сілвер відразу здогадалась, що гроші взяла її секретарка. Мері сказала, що точно пам'ятає, що гроші були між сорок першою й сорок другою сторінкою. Але у книжках, звичайно, непарне й парне число сторінки бувають на одному листку. Отже, гроші не могли бути між сорок першою й сорок другою сторінкою, бо це був один листок.

ДИВНА ПОВЕДІНКА

Один чоловік, який працював у цирку, захворів на серце. Лікар наказав йому не втомлюватися й не ходити по сходах. Цей чоловік жив у високому будинку, на сімнадцятому поверсі.

Не зважаючи на накази лікаря, він пізно приходив з праці та їхав ліфтом до п'ятнадцятого поверху. Звідти йшов сходами пішки аж до своєї квартири. Однак, коли цей чоловік ішов до праці, то він їхав униз ліфтом із самого сімнадцятого поверху.

Чому він так дивно поводився?

Цей чоловік був карликом і не міг досягнути гудзика, щоб доїхати ліфтом до сімнадцятого поверху.

ПРИГОДА НА МОРІ

Одного дня Шерлок Голмс обідав із капітаном корабля в його кабіні.

16

Невеликий корабель був переповнений туристами. Раптом на кораблі почулися вигуки:

— Підводний атомний човен!

Усі побігли подивитись на цей незвичайний човен..

Капітан і сам ним зацікавився. Він відсунув тарілку з супом, перепросив Шерлока Голмса й пішов до вікна кабіни, щоб подивитись на підводний човен. Шерлок Голмс його затримав:

— Ні, пане капітане! Атомний човен побачите не з цього вікна, а з другого боку корабля, ось крізь це вікно.

Звідки Шерлок Голмс знав, з якого боку корабля плив підводний атомний човен?

Коли всі туристи побігли на один бік корабля, він трохи перехилився. Шерлок Голмс подивився на рівень супу в тарілці й відразу знав, з якого боку пливе підводний човен, бо там стояли всі туристи.

РОЗКРИТТЯ КРАДІЖКИ

Група молодих англійців поїхала на вакації до Франції. Вони поставили свої шатра на березі Середземного моря. Побоюючись крадіжки, вони склали всі свої дорогоцінності і гроші у велику скриню й замкнули її на великий замок. Ключ від замка взяв Джордж, який був детективом за фахом.

Крім Джорджа у групі були Дик — механік, Бил — маляр, Джек — студент фізкультури, Клеп — мистець чорної магії та Дан — картяр.

Увечері першого дня Дан і Джордж поїхали до міста. Дан грав у карти всю ніч, а Джордж ходив по казино й дивився на людей.

Коли Дан і Джордж повернулися вранці до свого табору, Джордж зауважив, що хтось розбив замок і вкрав усі гроші. Він оглянув усе шатро, але нічого не знайшов. Та Джордж відразу здогадався, що це був хтось з їхньої групи. Він почав досліджувати цю справу.

Джек твердив, що не міг спати вночі й ходив на довгу прогулянку. Отже, він нічого не чув і нікого не бачив.

Бил сказав, що коли він малював при світлі місяця на березі моря нічну картину, він побачив біля шатер постать чоловіка. Але морський приплив змусив його швидко пересунути своє приладдя й він не мав змоги краще придивитися до тієї постаті. Та все ж таки Билові здавалося, що це був Джек.

Клеп спав, як убитий. Уночі його збудив Дан і попросив позичити сто франків. Клеп пригадав йому, що всі гроші замкнені у скрині й тільки Джордж має ключ. Клеп згадав, що Дан був дуже сердитий і казав, що розіб'є скриню. Дан признався, що програв усі гроші, тому приїхав додому позичити грошей у Клепа. Коли Клеп йому відмовив, він швидко повернувся до казино й позичив гроші у Джорджа.

Дик твердив, що Дан збудив його вночі, бо не міг завести авто. Джек пригадав, що бачив Дика й Дана, коли вони йшли туди, де стояло авто.

Вислухавши друзів, Джордж вирішив, що той із них, хто говорив неправду, був злодієм. Хто це був?

Неправду говорив Бил. На Середземному морі нема морських припливів і відпливів! Значить, він щось приховував. Наприкінці Бил сам признався, що це він украв гроші.

17

Ч. Ф.

УСЕ ДЛЯ ОДРУЖЕННЯ

«У нашій крамниці є все, що потрібне для одруження! Тисячу долярів тому, хто не знайде в нас те, чого шукає».

◆

Айверсон мав найбільшу крамницю в Чикаґо. Він був дуже вдоволений цим оголошенням, бо знав, що все місто буде говорити про нього.

Одного дня прийшов до кабінету Айверсона один із його продавців.

— Пане Айверсоне, тут є хтось, що хоче заробити тисячу долярів.

— Запросіть його до мене.

Увійшов молодий скромний чоловік.

— Чого бажаєте для свого шлюбу?

Молодий чоловік тільки посміхнувся.

— Білизну? Фрак? Меблі? Квіти? У нас є все!

— Ні, — відповів молодий чоловік, — мені потрібна наречена.

— Це, пане... це ваша справа, а не наша.

— Але ж ви обіцяли в газеті! Ви писали в оголошенні, що немає такого, чого ви не мали б у вашій крамниці. Я так і думав, що це тільки блеф.

Блеф! Це слово вразило Айверсона. У той момент увійшла дочка Айверсона.

— Що сталося, тату? — спитала вона.

— Скандал! Цей чоловік вимагає від мене те, чого ми не маємо в нашій крамниці.

— Що ж він вимагає?

— Нареченої!

Айверсон поглянув на дочку.

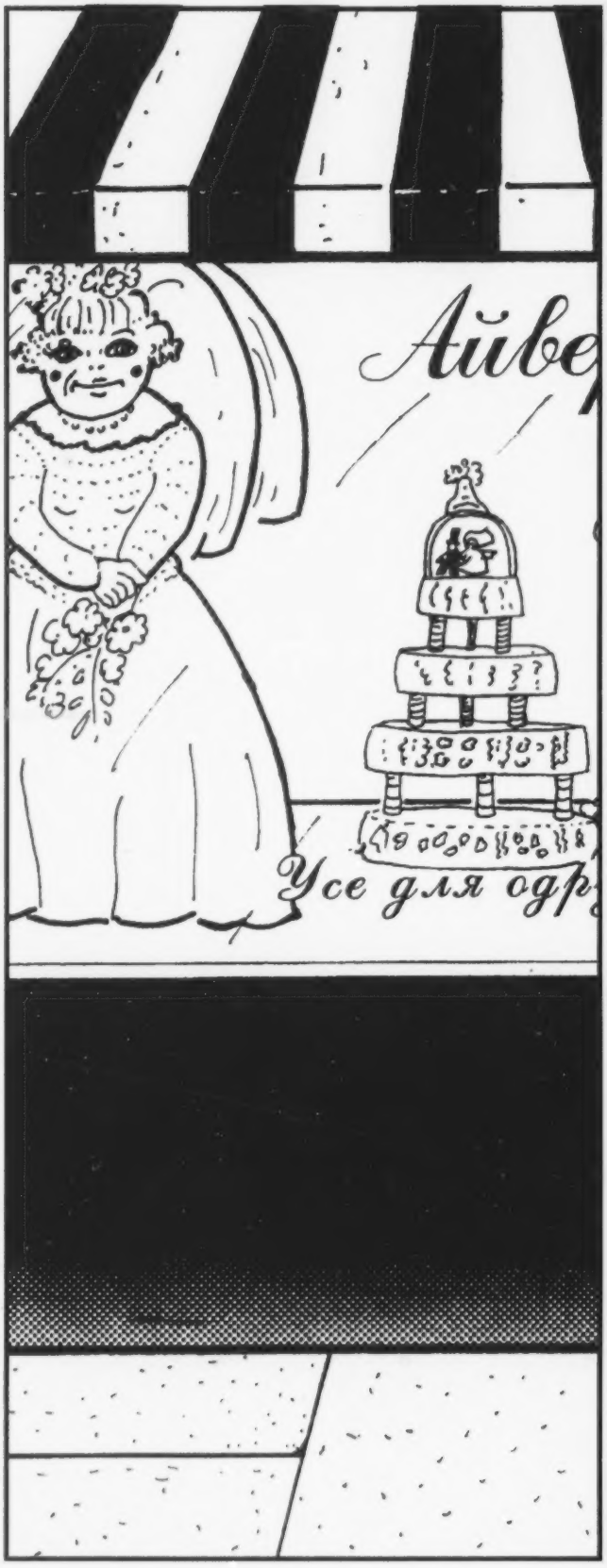

18

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

— Слухай, доню, уся Америка буде з мене сміятися, коли почує про це. Зроби мені ласку. Одружися з ним, а після шлюбу розійдетеся...

Дочка похитала головою.

— Тату! Поясніть йому, що ви для нього нареченої не маєте і все.

— Та ж ми говоримо про мою репутацію! Це мене зруйнує! Подивись на нього... хлопець не поганий...

Дочка оглянула молодого чоловіка. Потім неохоче сказала:

— Добре, тату. Якщо він на це згідний, я вийду за нього заміж.

— Я згідний, — весело сказав чоловік. — Мене це влаштовує!

◆

Після шлюбу чоловік прошепотів дочці Айверсона між поцілунками:

— Нам удалося його перехитрити! Твій батько інакше ніколи б не дозволив нам одружитися!

19

Езоп

ДВА ПРИЯТЕЛІ Й ВЕДМІДЬ

Два приятелі присягли допомагати один одному в біді. Обіцяли долю й недолю ділити разом. Так вирушили вони в мандрівку.

Несподівано в лісі з'явився перед ними ведмідь. Удвох вони може б і перемогли ведмедя. Та одному з них життя було надто дороге. Він забув про те, що недавно обіцяв. Залишив приятеля в біді, а сам виліз на дерево. Побачив другий, що залишився сам у біді. Ледве встиг припасти до землі і прикинутись мертвим. Він колись чув, що ведмідь мертвого ніколи не рухає.

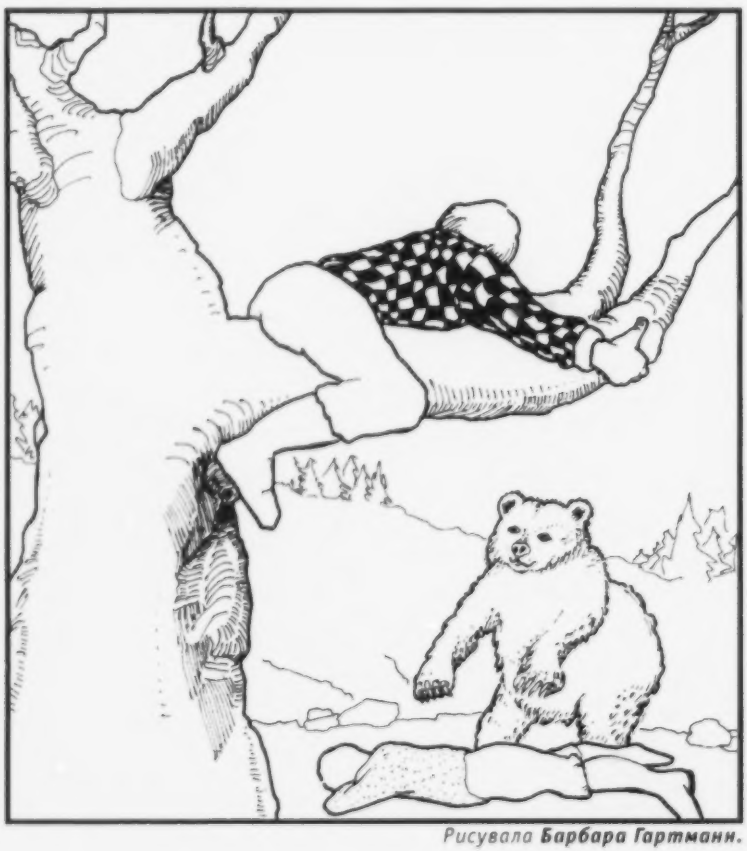

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

Підійшов ведмідь. Обнюхав лежачого. Облизав вуха, перекинув його кілька разів та й пішов далі. Напевно таки прийняв його за неживого.

Минула небезпека. Боягуз відразу зліз із дерева. Він запитав приятеля, що йому ведмідь шептав на вухо.

— Цінну пораду дав мені ведмідь, — відповів той. — Шкода лише, що я цього не знав раніше! Ведмідь сказав мені: «Не варто приятелювати з такими людьми, які в нещасті залишають своїх приятелів».

М. Ґійо

ДВА СУСІДИ

Рисувала ***Соня Бурак-Бернард.***

Два сусіди судилися за поле. Їхня справа була вже в суді. Це був час, коли треба було косити сіно. Обидва сусіди одержали виклик на суд. Це запрошення вони одержали в той самий день, коли збиралися йти косити.

— Петре! — сказав один із сусідів, — хочеш мене послухати? Ми тратимо багато часу на цей суд. Іди сам до суду. Там розкажеш про свою і про мою справу. Я тобі вірю. Віддаю свою справу цілком у твої руки. За той час, що ти будеш у суді, я буду косити і своє, і твоє сіно.

Петро пішов до суду. Він так добре захищав свого сусіда, що той виграв справу.

— Ти виграв! — сказав Петро, коли повернувся додому. — Поле твоє!

— Ти був моїм добрим адвокатом! — сказав сусід Петрові. — За те, що ти так добре мене захищав у суді, то ми з тобою поділимось полем, яке я виграв. Нам навіть не треба було йти до суду. Ми повинні були поділитися полем із самого початку.

Від того часу сусіди стали найкращими приятелями у світі.

21

Олександер Луговий

ПОЗИЧЕНА ДРУЖИНА

Комедія у двох діях.

Дійові особи

Волохатий — державний урядник середнього віку, батько Емілії.

Емілія — молода, вродлива дівчина.

Роман — студент університету, вихованець Волохатого.

Василь — студент університету.

Микола — студент університету.

22

ПЕРША ДІЯ

Ява перша

Кімната, двоє дверей. На столі, ліжку й підлозі порозкидані книжки. Ліжко й канапа. Роман хропе на ліжку. Василь учиться за столом.

Василь. Тьфу! І якого лиха було мені у філософію пхатися! Тьфу! І ще раз тьфу!!

Роман. *(Підводить голову).* І чого ж ти так розкричався зрання, Василю?

Василь. Та ось увесь ранок вивчаю цих філософів, а в голові нічого не тримається...

Роман. А слухай-но, чи Микола вже встав?

Василь. Та десь там крутиться в кухні.

Роман. То нехай готує сніданок, а я ще відпочину хоч хвилинку. *(Кричить).* Мико-о-ло!

Микола. *(З кухні).* Що-о-о?

Роман. Чи в тебе кава вже готова?

Микола. Зараз буде! *(Чути стукіт посуду в кухні).*

Роман. То подай мені до ліжка!

Микола. От мені пан, а встати не можеш? Василю, стягни його там із ліжка!

Василь. *(Тягне Романа).* Уставай, ледащо! Добрі люди вже давно на праці, а ти лежиш!

Роман. *(Грозить кулаками).* Не чіпай, бо копну, побачиш...

Ява друга

Входить Микола у фартусі.

Микола. Та вставай уже! Дивись, кімнату треба прибрати та до школи...

Роман. А сніданок уже готовий?

Микола. Чи ти, ледащо, устанеш, чи ні?

Роман. Ну-ну, хлопці! Дозвольте відпочити ще двадцять хвилин!

Микола. Та ж бійся Бога! Уже пів на дев'яту!

Роман. Невже! А пошта вже є?

Микола. Піди подивись. І хто б, дурний, тобі листа писав?

Роман. *(Потягається).* Ех, треба вставати... А що буде в нас на обід?

Микола. Чай і хліб із маслом.

Василь. Гм-м-м-м... щось воно мало...

Микола. А він тільки про обіди й думає. *(Витягає лист із кишені).* На, маєш. Лист для тебе прийшов сьогодні.

23

Роман. *(Дивиться й підскакує).*
Лист від вуйка!

Василь. Від вуйка? І чим тут тішитися?

Роман. Коли є лист, то в листі можуть бути гроші, розумієш? А мій вуйко багатий і мене любить.
(Відкриває лист).
Є, є, дивись... двісті долярів!

Ява третя

Микола. Двісті долярів?

Роман. Ага! Двісті долярів! Ой, живемо, хлопці! А то все на чаю та на каві цілий місяць. Зачекай...
Треба листа прочитати...
Я трохи обдурив вуйка.
Написав йому, що одружився,
а він уже й гроші прислав...

Василь. Чи ти здурів? Ану ж він напише, щоб ти прислав фотографію своєї дружини або ще захоче сюди приїхати!

Роман. Та я... я фотографію вже вислав...

Василь. Ти диви... А звідки ти її взяв?

Роман. Та... це я... вислав фотографію твоєї сестри...

Василь. *(Підскакує до Романа).*
Моєї сестри?..

Роман. Ага! Вона ж така гарна дівчина... ну, а я не мав іншої під руками...

Василь. А біда взяла б тебе!

Роман. Читаймо лист!

Василь. Ну, читай уже, читай...

Роман. *(Читає).*
«Ромку! Я дуже втішився, коли дістав від тебе вістку, що ти одружився, хоч я завжди думав, що ти любиш мою дочку Емілію. Чому ти не повідомив мене про весілля? Я знаю, тепер уся молодь така, робить усе по-своєму, то я тобі прощаю...»

Микола. Твій вуйко мусить бути гарна людина!

Роман. О, дуже гарна... Така дівчинка, що м-м-м-мм!..

Рисувала Барбара Гартманн.

24

Василь. Хто? Вуйко?

Роман. Та ні... дочка його, Емілія. Але й вуйко добра людина. Хоч він не є справді мій вуйко — він мій опікун, а я його вихованець.

Микола. Ну, ну... читай далі.

Роман. *(Читає).* «Отут посилаю тобі двісті долярів на господарство. Знаєш, треба тобі тепер і кімнати більшої, і нові меблі, і посуд. Ну, та й дружині молоденькій нову суконку й капелюшок треба купити, а може ще й черевики...»

Микола. Усе це за двісті долярів?

Роман. Не перебивай! *(Читає далі).* «Фотографія твоєї дружини мені дуже сподобалася. Дивись мені, люби й шануй її, а сам поважно думай. Купи все, що конче потрібно до хати, а я приїду в четвер подивитися, як ви там живете...» *(Скрикує).* Господи, що робити тепер? *(Бігає по кімнаті).*

Василь. Ага! Попався!

Микола. Чекай, чекай! Ми над цим поважно подумаємо!

Роман. Треба знайти якийсь вихід! Думайте, хлопці! О, я знаю, що зробимо!

Микола. Ану, ану! Що ж то в тебе за думка?

Роман. Думаю, що треба попросити твою сестру, Василю, щоб грала ролю моєї дружини перед вуйком. Ти поговори з нею, Василю.

Василь. І думати не хочу!

Роман. То я сам піду до неї, може вона для мене це зробить...

Василь. Ні...

Роман. А то чому?

Василь. Бо її в місті немає! Поїхала до тітки на ввесь місяць.

Роман. Ну, що ж мені тепер робити? *(Кричить).* Де взяти дружину? Рятуйте! Може позичити в когось на пару днів?

Микола. Ніхто не позичить... шкода й думати...

Роман. А що ж мені робити? Люди добрі, кажіть, що маю робити! Де мені дружину взяти? Думайте, хлопці! *(Штовхає обох).* Та думайте, а то сидять і зуби шкірять!

Микола. *(Сплескує в долоні).* А я думаю, що маю вихід!

Роман. *(Трясе Миколу).* Який, який? Кажи!

25

Микола. *(Відштовхує його).*
Відступись! Як будеш так трясти
— не скажу!

Роман. Ну, що ж ти придумав?

Микола. Бачиш, якщо б навіть і
знайшовся такий дурень,
щоб свою дружину тобі
позичив, то вона не буде схожа
на ту, що на фотографії...
Отож, є тільки один вихід.

Роман. Який? Який?

Микола. Тут конче треба такої,
щоб була схожа на твою сестру,
Василю. Ну, а тому що такої
нема, то ролю дружини мусиш
грати ти сам, Василю!

Василь. Таке вигадав! А ще що?
Той дурний вислав фотографію,
наробив клопоту, а я буду його
рятувати! Нема дурних!
Сам собі постелив — тепер спи!

Роман. Це ж чудова думка, Василю!
Ти подібний до сестри, наче
крапля води! Ніхто й не пізнає...

Василь. Шкода й думати!
Я тієї ролі грати не буду!

Роман. Не будеш?

Василь. Ніяк!

Роман. *(Стає перед Василем і складає руки наче до молитви).*
Прошу!..

Микола. Ти пам'ятай, Василю, що двісті
долярів на вулиці не знайдеш.
А якщо ти погодишся бути
Ромковою дружиною, то вуйко
ще більше дасть... і тільки тоді,
коли не пізнає, що ти не жінка.

Василь. Ні, ніяк не буду!

Роман. *(Грозить кулаками).*
Ще раз питаю, будеш чи не
будеш?

Василь. Не буду!

Роман. Зрадник ти, а не приятель!

Василь. Стій! Гов, не кричи!
(Нерішуче).
Та-а, я вже може і згодився б,
але ж треба вдягнутися
по-жіночому...

Микола. А як же? Певно! У коротеньку
спідничку та й руки голі...

Василь. Та ж у мене руки оброслі! Що
зробити з ними?

Роман. Правда! Але... можна поголити.

Микола. Но, цього ні... будуть колоти!

Роман. То, може б... у довгих рукавах...

Василь. Гаразд! А може так буду, як є...
Може я не буду переодягатися,
га?

Микола. Та де ти таку жінку бачив?

26

Василь. А може він цілуватися захоче? Ці вуйки дуже ласі цілуватися з молодицями, а я ніяк не люблю з вуйками цілуватися!

Роман. Га-а! Ти лише з дівчатами любиш!

Василь. О, з дівчатами, то інша справа...

Роман. Не бійся... Мій вуйко вже старий... цілуватись не полізе.

Василь. Та лихо бери... Буду вже твоєю дружиною. А ти гляди, щоб твій вуйко довго не був...

Роман. *(Обіймає його).*
Ах, ти, голубонько моя дорогенька. Дай же хай тебе поцілую!

Василь. *(Відпихає його).*
Іди до біса! Націлуєшся перед вуйком.

Микола. А... одяг жіночий... де дістанеш?

Василь. Та візьму в сестри. Вона, коли від'їжджала, то дещо в мене залишила.

Микола. *(Потирає руки).*
Ну, тоді все гаразд!
Ходімо, хлопці, снідати.

Роман. Нема часу снідати. Треба купити дещо, щоб вуйка як слід пригостити.

Василь. Тоді ходімо!
А обідати де будемо?

Роман. Може підемо до МкДональда.
(Швидко вдягається й виходить із Василем).

Микола. От тобі вдячність! Мучиться чоловік, готує сніданок, а вони встали й пішли. Побіжу і я за ними!
(Скидає фартух і вибігає).

— ЗАВІСА —

27

ДРУГА ДІЯ

Ява перша

Та сама кімната, але гарно прибрана. Меблі гарно розміщені по кімнаті. Роман сам сидить за столом.

Роман. *(Говорить до себе).*
Ну, вуйко приїжджає пополудні.
А що буде, якщо й Емілія
приїде? Вуйко напевно сказав їй,
що я одружився, а вона бідна
плаче! Може приїде, щоб
подивитися, яку це я собі взяв...
А що, як вуйко пізнає, що
Василь — не жінка?
Може і знати мене не схоче...
(Кричить).
Миколо-о!

Микола. *(З другої кімнати).*
Що-о-о?

Роман. Ти що там робиш?

Микола. Обідаю... А що таке?
(Входить із тарілкою, їсть).

Роман. А Василь де?

Микола. А біда його знає.
Пішов собі кудись.

Роман. Літак прилітає о третій...
А тепер котра година?

Микола. *(Заглядає до другої кімнати).*
Пів на першу.

Роман. *(Хапається за голову).*
Ой, вуйко тут буде за дві години,
а в нас нема нічого готового...
Де ж, до біди, той Василь?!

Микола. Зараз буде, не журись...
На обід напевно прийде!

Роман. А що, як він утече? Що ж ми
тоді зробимо?
(Ходить нервово по кімнаті, вимахує руками).

Микола. Не бійся, не втече.
(Сідає на крісло й далі помалу їсть).
Голод його прижене!

Роман. Ну й де ж це він подівся, кажи!

Микола. Не знаю... нічого не казав...

Роман. А котра тепер година?

Микола. Ти ж тільки питав...
за двадцять п'ять перша!
(Виносить тарілку).

Ява друга

Входить Василь, одягнений, як жінка.

Василь. Який я дурний!
Та я цього ніяк не втну...

Роман. Чудово! Миколо-о, ходи
подивись на мою дружину!

Микола. *(Входить).*
Ай-яй-яй... що за красуня!
(Щипає за щоку).

Василь. *(Б'є Миколу по руці).*
Не чіпай мене, бо зараз
переодягаюся!

Роман. Лиши, лиши, скоро вуйко вже
буде, а ти, Василю, не говори
басом...

28

Василь. *(Міняє голос).*
Як я виглядаю?

Роман. От так... голос зовсім жіночий. Дивись, щоб при вуйкові басом не затягнув.

Микола. Гей, як же ж її звати? Треба якесь ім'я...

Роман. Та з цим немає проблеми. Називається Василь, то будемо звати Василиною!

Василь. А чи подобаюсь я тобі? Га? *(Вихиляється перед Романом).* Подобаюся? Кажи!..

Роман. Відчепися, маро! Чого дуріеш?

Василь. Не подобаюся, то й не треба! Ану, попробую танцювати! *(Співає коломийку й танцює).*

Ява третя

Входять Волохатий та Емілія.

Волохатий. *(Стає, складає руки на груди).*
От що значить молодята!.. Бавляться, танцюють! Здоров, любий Ромку!

Роман. Вуйку!

Волохатий. *(Зворушений).*
Мої дорогенькі! Дозволив мені Бог побачити тебе в парі, Ромку! Дай, я тебе поцілую! *(Цілуються).*
А це твоя дружина! *(Виймає фотографію і приглядається).*
Пізнаю — вона, вона! Тільки, гей щось повніша... Ходи, дитинко, до мене, нехай і тебе поцілую. *(Цілуються. Василь відразу витирає уста).*
А, а-а! Не смакує тобі поцілунок старого вуйка! Хе, хе, хе!

Рисувала **Барбара Гартманн.**

Емілія. *(Підходить ближче до Василя й пізнає, що то не жінка — плеще в долоні й голосно сміється).*

Волохатий. Та чого ж ти смієшся?
Краще чемно привітайся!

Емілія. *(Ще голосніше сміється).*
Це з несподіванки...
Вона ж моя шкільна подруга...
пізнаю-ю!.. Ха, ха, ха!

Волохатий. Як же тебе звати, дитинко?

Василь. Василь... ні, ні,... Василина.

Волохатий. Василь? А то по-якому Василь?

Роман. Та то, вуйку, вона зветься
Василина, а я іноді, так жартом,
кличу її Василем...

Волохатий. Ха, ха, ха! Таку гарну жіночку та
звати Василем!

Емілія. *(До Василя).*
Яка несподіванка, моя
дорогенька! От ніколи не
сподівалася, що ти будеш
Романовою дружиною!
(Подає руку. Василь стискає).
Ой-й!

Волохатий. Що з тобою?

Емілія. Щось у боці закололо!
(Здержує сміх).

Волохатий. А казав я тобі залишатися
вдома. Тепер маєш! Хотіла
бачити Ромкову дружину, а
тепер ще мені захворієш!
(Роман і Василь щось шепчуть між собою).
А, голуб'ята! І соромляться
старого вуйка! Нічого, нічого!
Поцілуйтесь собі, ми не будемо
дивитися!
(Відвертається й помічає нарешті Миколу).
Ну, а це хто такий?

Василь. Це Микола, мій брат... живе
разом з нами...

Волохатий. Ага, брат...
(До себе).
Щось не подібний...

Роман. Так, вуйку... Це рідний брат
Василини. У нас є вільна
кімната, от і живемо разом...

Волохатий. *(Хитає головою).*
Гм-м...

Емілія. І я, таточку, теж знаю пана
Миколу... Які ж бо ви, таточку...
ніби щось не довіряєте...

Волохатий. *(Махає рукою).*
Ну, нехай...
(До Василя).
Але ти, дитинко, бліда
виглядаєш! Може ти нездорова,
може б, так... до лікаря тобі... я
заплачу...

Василь. Нічого, вуйку, я здоро... яй-й,
здорова!

Волохатий. *(До себе).*
Ага! Розумію!
(До Василя).
Може з'їсти хочеться чогось
такого... а-а-а... Га?

30

Василь. Ні, вуйку... нічого...

Волохатий. Ай, дитинко... не хочеш старому признатися... Та чому?
(До Романа).
Воно у вас, мабуть...
(Роман витріщує очі).
Гляди но мені, щоб це був син!
(Киває пальцем).

Роман. *(Здержує сміх).*
Хто його знає: хлопець, дівчина...

Волохатий. *(Голосно).*
Дівчина! О ні! Хлопець, кажу тобі. Я вже сьогодні кладу до банку п'ятсот долярів для твого сина.
(Усі здержуються від сміху).
Так і знай! Це має бути в мене внук!
(До Василя).
Але ти щось, дитинко, дуже бідно вдягнута!
(До Романа).
То ти не міг їй навіть порядну суконку купити? Ходить, бідна, у старому.

Василь. Та, нічого, вуйку. Романові треба грошей на школу.

Волохатий. О, так не можна! Така гарна жіночка повинна вдягатися, як лялька! Ходімо, дитинко, до крамниці. Вибереш собі, що тільки захочеш. Ходи, ходи, не соромся!

Василь. Тепер?.. Уже?.. Так?..

Волохатий. Чому ні? Підемо й купимо все, що тобі потрібно... Ходімо, дитинко!
(Обоє виходять. Микола, Роман та Емілія придушено сміються, а згодом вибухають реготом, грозячи одне одному пальцем).
Шш-ш-ш-ш...

Микола. Тихо будьте! Ну, попався бідний Василь! А що буде, якщо його хтось на вулиці пізнає?

Емілія. І як же ж ви таку штуку придумали?

Роман. Та як! От грошей не було, то й придумали...

Емілія. А я думала, що ти справді одружився.
(Сідає біля Романа).

Микола. Бачу, що мене тут не потрібно.
(Виходить).

Роман. Нарешті всі вже пішли.
Тепер можемо поговорити.
Ой, попав я, попав...
Як гриб у борщ...

Емілія. А що буде, якщо тато дізнається, що ти його обдурив?
Треба нам щось придумати...

Роман. Але що? Може ти маєш якусь думку?

Емілія. Ні, а ти?

Роман. Я маю думку...

Емілія. Яку?

31

Роман. Я ще тебе не поцілував.

Емілія. От і надумав!
(Сміється. Цілуються).
Але це ще не вихід!

Роман. Якось воно буде.
(Задумується на хвилину).
Ха, ха, ха! А ти бачила, як гарно наш Василь грає ролю?
Молодець! Але, Емілечко!
Ти ще мені не сказала... Кажи!..
Любиш мене?

Емілія. Ще й питаєш?

Роман. Тоді поцілуй!

Емілія. Який романтик! Почекай!
А знаєш, що я надумала?

Роман. Що, що? Кажи!

Емілія. Давай одружимося!

Роман. Без вуйкового дозволу?
Не можу...

Емілія. Нічого... він простить.

Роман. Ні... Якщо він довідається, що Василина — це справді Василь... тоді нехай буде Божа воля...

Ява четверта

Вбігає Василь.

Василь. Нехай біда візьме всіх вуйків на світі! Він примусив мене міряти суконки. А мене побачили знайомі дівчата й витріщили очі... і я втік...
не хочу бути твоєю дружиною...
А ще цей дурний жіночий одяг!
(Хоче скинути).

Роман. Бійся Бога, Василю!
Почекай поки вуйко прийде.
Можеш викрутитися...
Скажеш, що захворів або засоромився його запитань...
Ну, почекай же!

Василь. Ага! Викручуйся сам...
Наварив каші, тепер їж собі...

Емілія. Почекай, Василю...
І я тебе прошу, почекай...
нехай уже тато прийде...

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

32

Роман. Василю!

Василь. Ну, нехай... А що, як буде дуже сердитий? Що йому скажемо?

Емілія. Не журися... Ми зараз підемо до міста дещо купити, а завтра поїдемо додому.

Ява п'ята

Входить Волохатий.

Волохатий. *(До Василя).*
Ай, дитинко, дитинко! Чому ж ти втекла? А я старий і не зрозумів... Аж тепер мені все ясно стало...
(Підходить до Василя й ласкаво гладить його по голові. Перука спадає).
Ти?
(Усі дивляться на Василя).
Ти... в... перуці?.. Що з тобою?..

Василь. Я не жінка... я студент...

Волохатий. Що? Ти не жінка?
А хто ти такий?

Василь. Хто? Я студент, Василь Обережний! Нарешті можу скинути все це лахміття з себе!
(Скидає одяг).

Волохатий. *(До Романа).*
То ти мене так обдурив? Га?
То така в тебе пошана до вуйка?
Я знати тебе більше не хочу...
(Бігає сердито по кімнаті і кричить).
Чуєш, я знати тебе не хочу!

Роман. Але ж, вуйку!..

Емілія. Таточку! Простіть Романові! Він...

Волохатий. *(Перебиває).*
Не таточкай мені!
Обдурили старого!..

Василь. Вуйку дорогенький!..

Волохатий. *(Кричить на Романа).*
А де твоя дружина?
Дружина твоя де, га?

Роман. Та... її нема...
нема в мене ніякої дружини...

Волохатий. Ах, ти!
Захотів обдурити старого!

Ява шоста

Входить Микола.

Микола. Простіть, пане Волохатий...
Знаєте, молоде, дурне...
От, вистроїли з вами жарт...

Роман. Простіть, вуйку!
(Простягає до нього руки).

Волохатий. *(Злісно).*
Ти мене захотів обдурити!..
(До Романа).
І що ж ти думав, хлопче?
Ганьба тобі за це! Яка ж тепер дівчина вийде за тебе заміж?

Емілія. Я... таточку... я...

33

Волохатий. Що? Ти? Ти вийшла б за нього заміж? Та він з тобою такий жарт вистроїть! Ану, знайдеться знову студент, який схоче вуйка обдурити, так він позичить йому тебе за дружину...

Василь. Він хотів позичити собі дружину та не зміг...

Волохатий. Ось бачиш! Позичить тебе комунебудь...

Емілія. А я таки вийду заміж за нього!

Роман. Вуйку, дорогий!
Простіть мені й дозвольте нам одружитися. Я даю слово, що вже ніколи не буду вас обдурювати, ані своєї дружини комунебудь позичати.
Слово чести!
(Кладе руку на груди).

Волохатий. *(Підносить руки вгору).*
Та вже одружуйтесь!
Нехай діється Божа воля!
Тільки щоб мені ніяких більше дурниць!
(Ласкаво).
Ну, ходіть, ходіть, дітоньки, нехай я вас поцілую!
(Роман та Емілія обіймають і цілують Волохатого).

— ЗАВІСА —

34

Михайло Коцюбинський

НЮРЕНБЕРЗЬКЕ ЯЙЦЕ

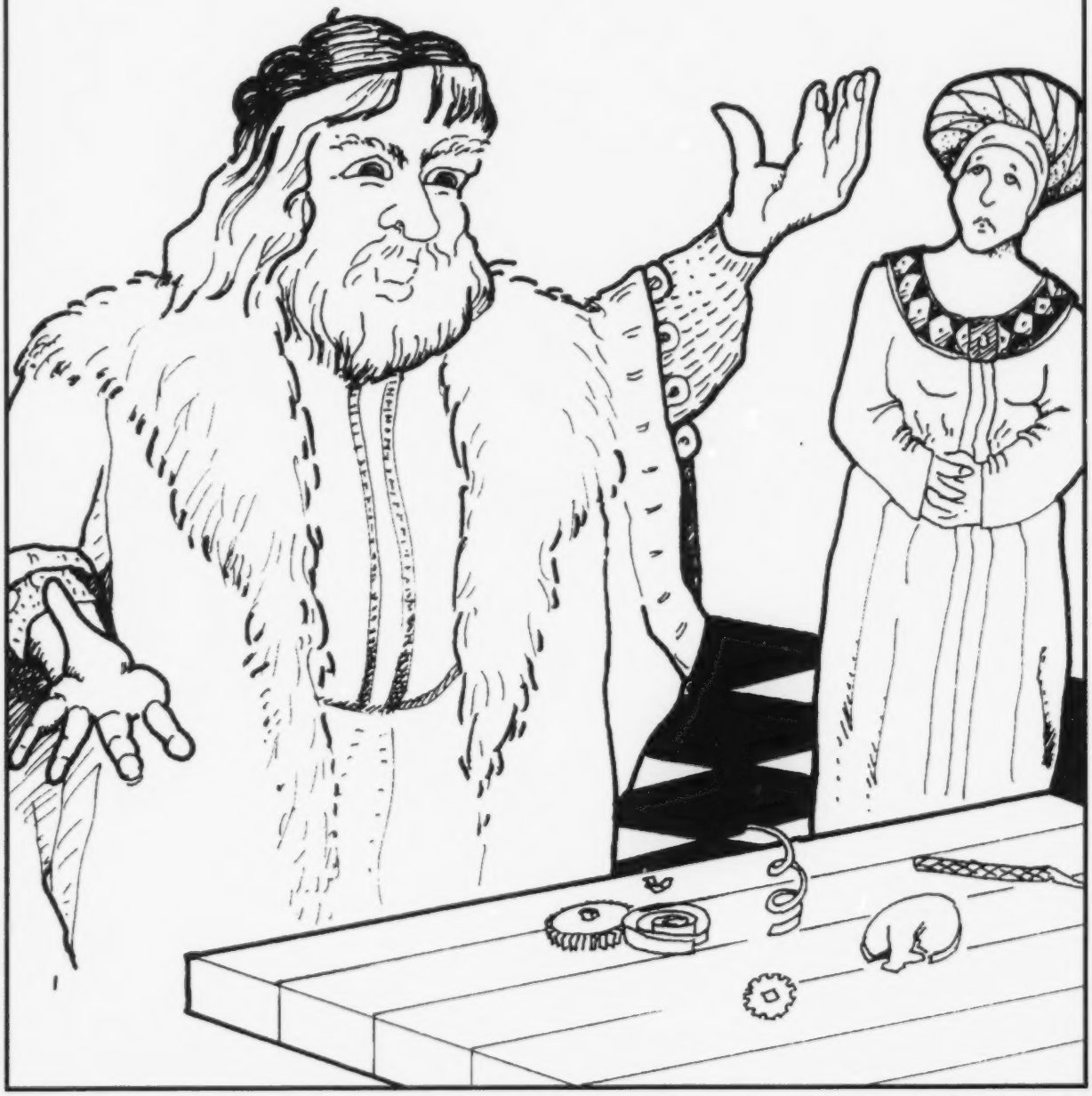

Рисувала **Барбара Гартманн.**

Усі ви, діточки, бачили годинник. Чи вдень, чи вночі — ви знаєте, котра година.

А колись люди не знали про годинник і не ділили часу на години і хвилини. Тоді вони тільки знали про день і ніч або про весну, літо, осінь і зиму. Часто люди думали про те, як рахувати час, але не могли нічого вигадати.

Одного разу англійський король наказав наробити однакових каганців і порахувати, скільки їх може згоріти за один день. Тоді засвічувати їх один за другим і так рахувати час. Але це був дуже дорогий годинник і з ним було багато клопоту. Хтось мусив доглядати каганці вдень і вночі.

Пізніше люди вигадали пісковий годинник. Це були дві злучені скляні пляшечки. Через вузеньку шийку пісок пересипався з однієї пляшечки до другої. Це був недорогий і дуже простий годинник, але його треба було часто перевертати.

Пізніше винайшли дзиґарі. Кажуть, що араби перші вміли робити дзиґарі. У 807 році арабський каліф Гарун-аль-Рашид прислав дзиґарі в подарунок французькому королеві Карлові Великому. Ці дзиґарі не дзвонили й не мали маятника. Маятник додали аж у сімнадцятому столітті. Тоді також люди поділили годину на шістдесят хвилин, а хвилину на шістдесят секунд.

Дзиґарі були великі й важкі. Тому їх можна було побачити лише на вежах королівських і княжих замків. Мандрівники й бідні люди далі рахували час за допомогою сонця.

Довго, дуже довго працювали люди, щоб вигадати вигідний і дешевий годинник для всіх.

◆

На початку шістнадцятого століття в місті Нюренберзі жив один мідник — Петро Гельє. Був він старий, але ще багато працював. Усі знали, що він чесний чоловік і добрий робітник. Але одного дня Петро Гельє покинув свою працю й почав читати книжки, рисувати й вирізувати всілякі шруби й коліщатка.

Дружина Петра Гельє та його два дорослі сини не розуміли, чому такий працьовитий чоловік покинув свою працю. Кожного дня вони на нього сварили. Не витримав старий Гельє й перебрався до своєї одруженої дочки. Вона дуже любила свого батька і, хоч сама була бідна, робила все, що могла для нього. На жаль, її чоловік, кравець, був дуже цікавий. Він увесь час заглядав, що робить старий батько. Через це Петро Гельє не мав ні хвилинки спокою.

Одного дня старий мідник пішов до міста. Він забув зачинити свою кімнату. Кравець зайшов туди й зі страхом дивився на все в кімнаті, оглядав кожний шматок дроту, міді, заліза... Раптом він побачив якусь кругленьку, невелику машинку. Вона дивно стукотіла й сичала. Він узяв машинку в руки, приклав до одного вуха — стукотить; приклав до другого — ще стукотить. Бідний кравець злякався. Він подумав, що в тій кругленькій машинці сидить чорт. Раптом він кинув машинку з усієї сили об стіну й вибіг з кімнати.

— Ось чому мій тесть ховається від людей! — думав він. — Знаю тепер, чому дружина й сини вигнали його з хати! Він чорта зачинив у машинці. Досить цього! Не хочу жити під одним дахом із чортом!..

Коли старий Петро повернувся додому й побачив, що його праця зіпсована, йому стало дуже важко на

36

серці. Стільки праці, стільки часу пропало! А тут ще дурний зять кричить, що не хоче жити з чортом. Нещасний Гельє взяв свої речі й вибіг з хати на вулицю. Він думав:

«Я старий... Скоро помру й не встигну зробити людям добра. Ніхто не вірить мені, думають, що я божевільний. Що мені робити? Ось що зроблю: піду до судді, попрошу його, щоб замкнув мене у в'язниці. Там я буду мати спокій».

Так подумав та й пішов до судді. Приходить і каже:

— Добродію, зробіть мені велику ласку: замкніть мене у в'язниці.

Суддя дуже здивувався. Він подумав, що старий Гельє збожеволів.

— Чому ж ти так хочеш сидіти у в'язниці? — запитав він.

— Я, бачите, мушу скінчити одну дуже важливу працю та, на жаль, не маю спокою. У в'язниці вже напевно ніхто мені не буде перешкоджати.

Суддя пояснив Петрові, що у в'язниці не так-то вже добре, але Гельє не хотів слухати. Просить та просить суддю, щоб замкнув його у в'язниці. Суддя нарешті так і зробив. Потім він пішов до його дружини й почав розпитувати про Петра.

— Мій чоловік — божевільний, — сказала дружина, — він не працює, цілими днями читає книжки й робить якісь дурниці.

І сини не боронили батька. Тоді суддя пішов до дочки та зятя. Зять сказав, що його тесть — божевільний та що він продав душу чортові. Бідна дочка плакала, боронила батька, але її ніхто не слухав.

Суддя був певний, що старий Гельє — божевільний. Він сказав усій родині зібратися в суді. Прийшли всі. Привели Петра з в'язниці. Очі його дивились ясно та розумно. Він виглядав дуже щасливим. У руці тримав невелику машинку. Вона була схожа на яйце. У ній щось цокотіло.

— Ось чому я сидів у в'язниці! — сказав Петро. — Я хотів зробити такий годинник, як отой на вежі, тільки маленький. Я боявся показувати свою роботу, бо знав, що люди будуть з мене сміятися. Але тепер, коли вона скінчена, — я не боюся.

І Петро Гельє показав свою машинку. То був годинник. А люди казали, що це «нюренберзьке яйце».

Усі зацікавлено дивилися на годинник Петра Гельє, а він кожному розказував, як той годинник зроблений.

Дружина й сини засоромилися. Вони почали перепрошувати старого; дочка плакала з радости, а зять нарешті повірив, що в машинці нема чорта.

Вістка про новий годинник швидко розійшлася по цілому Нюренберзі. Усі люди почали поважати старого мідника Гельє.

Рисувала **Барбара Гартманн.**

37

Василь Софронів Левицький

РЕАБІЛІТАЦІЯ

Сатиричний скетч.

Дійові особи

Степан Пригода — працівник суспільної опіки.
Мирон Маринович — безробітний іміґрант.
Джек Бравн — директор бюра суспільної опіки.

38

Дія відбувається в канцелярії Степана Пригоди. На задній стіні напис: «REHABILITATIONAL CASEWORK SERVICE».

Пригода. *(Сидить за столом, складає папери, грається запальничкою на столі, потім гойдається на задніх ніжках крісла й переглядає газету. Чути тихе стукання у двері, раз, другий. Пригода вдає, що дуже зайнятий працею. Нарешті гукає урядовим голосом).*
Кам ін!

Маринович. *(Входить несміливо).*
Екскюз мі, пліз...

Пригода. *(Не повертає голови. Далі заглядає в папери. За хвилину говорить, не відриваючи голови від роботи).*
Сіт давн, пліз!
(Довга хвилина мовчанки. Маринович не сідає).

Маринович. Екскюз мі, пліз... *(Переходить на українську мову).*
Пробачте, чи ви пан Пригода?

Пригода. *(Швидко підводить голову).*
О, ви українець? Чому ж не кажете відразу? Прошу, сідайте. Я думав, що це якийсь звичайний злочинець. Ха-ха-ха! Ви знаєте, що я тут опікуюся тільки злочинцями...

Маринович. Я не тільки українець, я... Ти не пізнаєш мене, Степане?

Пригода. *(Устає з-за столу, приглядається).*
Чекайте, чекайте — пізнаю, тільки не знаю, хто ви є...

Маринович. Я — Маринович, Мирон Маринович! Ми разом ходили до школи у Львові! Не пізнаєш мене, Степане?

Пригода. *(Радісно).*
Маринович! Ну, як я тебе не пізнав? Де живеш? Де працюєш? Ти дуже змінився! Ти ж колись у Львові був такий елеґантний! Поет, актор! Що з тобою тепер? Сідай, прошу!
(Сідає за свій стіл).

Маринович. Еміґрація, друже, не кожному служить... Поетам і акторам, у кожному разі, — ні.
(Сідає).

Пригода. Це правда.
(Частує Мариновича цигаркою. Закурюють запальничкою, до якої Маринович приглядається).
Гарна? Ти знаєш, звідки я її маю? Це подарунок вдячности від одного бандита, якого я витягнув із в'язниці і знайшов йому добру працю!

Маринович. Я бачу ти маєш впливи!..

Пригода. Так... але обмежені. Мої впливи обмежені тільки до злочинців. Бачиш: «Регабілітейшенел кейсворк сервіс».
(Обидва сміються).
Ти одружений?

Маринович. І двоє дітей! І вже більше року безробітний!

39

Пригода. Важко кудись упхатися на працю? Ну, так! Сьогодні, щоб дістати працю, треба бути молодим!

Маринович. Ходив до посла Кучерепи, до міністра Яремка, до міського радника Мельничука... і нічого з того! Ти знаєш, мені найкраще підходить праця в парляменті!

Пригода. О, ти високо цілиєш! Хочеш бути послом?

Маринович. Та ні! Звичайним прибиральником! Замітати, порядки робити. А пізніше може краще щось трапиться.

Пригода. Ти дуже скромний. Може знайшлося б щось більш відповідне для твоєї поетичної вдачі?

Маринович. Ти знаєш, яка моя друга мрія? Працювати у державній крамниці алькогольних напоїв. *(Мрійливо).*
Чиста праця, вісім годин у день, добра платня, забезпечення на старість... Але туди дуже важко дістатися. Якраз учора я довідався, що ти... маєш впливи! Може б...

Пригода. *(Стурбовано).*
Прикро мені, Мироне, справді прикро! Я вже казав тобі, що мої впливи обмежені тільки

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

40

до реабілітації злочинців. Я доглядаю тих, які вийшли з в'язниці й хочуть повернутися до нормального життя, себто хочуть перевиховатися. Розумієш? Робимо все, щоб ці колишні злочинці не пішли знову грабувати чи мордувати людей.

Маринович. Я можу робити щонебудь: копати рови, малювати кімнати, мити підлогу, возити сміття. Степане... Я сміюся, але... я справді у трагічній ситуації!

Пригода. Я дуже добре тебе розумію, Мироне, але ти зрозумій також і мене. Ти не злочинець! Ми реабілітуємо тільки колишніх бандитів, злодіїв, убивців, наркоманів... а ти під ці категорії не підходиш.

Маринович. Колишніх бандитів?
А хто реабілітує колишніх поетів, акторів? Справді, яка шкода, що я не злочинець!

Пригода. Зрозумій мене, Мироне!

Маринович. Слухай, скажи їм, що я зарізав жінку, пограбував банк і живцем з'їв міністра суспільної опіки. Або скажи їм...
(Відчиняються двері і входить директор бюра Джек Бравн).

Бравн. Гело, Стів!
(Скидає плащ і вішає його та капелюх на вішалку біля дверей).
О, ти маєш клієнта? Скажи йому, щоб почекав. Я маю до тебе важливу справу.

Маринович. *(Прибрав в одній хвилині поставу й рухи бандита).*
Ви чекайте!
Я був тут перший і я не маю часу чекати!

Пригода. *(Підскакує з-за столу і пробує спинити Мариновича).*
Прошу вас, пане...

Бравн. *(До Пригоди).*
Хто це? Що за тип?

Пригода. Це... це... досить небезпечний пташок, пане директоре!
Звільнився кілька днів тому з в'язниці.

Бравн. Таких взагалі не повинні випускати з в'язниці.
Подібний до наркомана.

Маринович. Слухайте! Ви мене тут не ображуйте! Я чесний злодій!
Я відсидів повних десять років у в'язниці. Мені належиться, щоб ви мене відповідно шанували.
Як вам подобаються мої кваліфікації — три грабунки банків, два вбивства, викрад дітей багачів... Хочете далі?

Пригода. *(До Мариновича).*
Будьте спокійні, пане. Ми дамо вам добру працю. Можете реабілітуватися, скільки хочете.

Маринович. Що? Працю? А мені нащо праця? Я дістану собі гроші й без праці!

41

Бравн. Слухайте, пане, ми вам дамо добру, легку працю, щоб ви знову могли стати нормальною людиною. Ви можете вибрати собі працю, яка вам сподобається. Поки ви будете вибирати собі працю, ми будемо вам платити. Навіщо вам повертатися до того низького злочинного й небезпечного життя? Ми вас просимо... спробуйте реабілітувати себе.

Маринович. Ну, якщо вже так просите... Але це мусить бути праця відповідна до мого кримінального досвіду.

Бравн. Може хочете бути сторожем у банку?

Маринович. Що ви собі думаєте? Це була б велика образа для моєї професії! Я три рази грабував банк, а тепер мав би бути його сторожем? Ніколи! Я маю вищі кваліфікації!
(До Бравна погрозливо).
Спробуйте лиш не дати мені відповідної праці, то завтра прочитаєте про мене в газетах! На першій сторінці! Ви знаєте, хто я є? Чули колись про Мариновича?

Бравн. Ах! Маріно! Ви справді Маріно? Ви замордували ювеліра, його дружину й дочку...

Маринович. Так, я — Маріно! За добру поведінку у в'язниці мені подарували половину кари!

Бравн. *(З повагою).*
Пане Маріно!
(Подає йому руку).
Я називаюсь Джек Бравн. Це для мене велика честь, що я можу стиснути вашу руку. Пане Пригодо, знайдіть для пана Маріно найкращу працю, що в нас є.

Пригода. *(Переглядає списки).*
Зараз, зараз... Сторож банку — не хочете... шофер мера міста... інспектор міських хідників... оглядач міських парків...

Маринович. Це все мені не відповідає!

Пригода. Є! Є! Контролер побитих пляшок у державній крамниці алкогольних напоїв! Платня — тридцять п'ять тисяч доларів річно на початок, вісімнадцять днів на лікування, три тижні вакацій.

Бравн. Думаю, що ця посада вам відповідає, пане Маріно?

Маринович. *(Кладе руку Бравнові на плече).*
Окей, Джек!

Пригода. Ось адреса крамниці, до якої ви повинні зголоситися!

42

Маринович. *(Бере від Пригоди адресу, моргає йому й б'є себе у груди).*
Нарешті я реабілітований!
(Бравн і Пригода кланяються йому у слід. Маринович зупиняється у дверях. Дивиться на свій одяг. Потім підходить певним кроком до вішалки, скидає свій старий плащ і бере плащ і капелюх Бравна. Підходить до столу, бере й ховає в кишеню запальничку, а потім гордим кроком виходить).

— ЗАВІСА —

Рисувала **Барбара Гартманн.**

43

Н. П.

МУДРА ПРИКАЗКА

Жили собі два сусіди — Іван та Степан. Посварились вони якось за яблуню, що росла на самій межі. Іван каже, що то його яблуня, бо ще його батько її доглядав. Степан твердить, що його, бо ще його дід посадив ту яблуню.

— Як це так, що з моєї яблуні мій ворог скористає? — сказав одного разу Іван.

Задумав він зробити Степанові шкоду.

Вийшов якось уночі й тихенько крадькома викопав біля яблуні у дворі Степана глибоку-глибоку яму. Зверху прикрив галуззям і притрусив травою.

«Нехай Степан у яму впаде, коли буде до моїх яблук лізти!» — задоволено подумав Іван.

Скінчив працю, добре обдивився навколо й з радости аж засміявся. Коли — зирк! А на яблуні так низенько яблуко висить та таке гарне, таке велике.

— Е, — каже Іван, — не дозволю, щоб таке яблуко потрапило до рук мого ворога. Краще я сам його зірву.

Та й потягнувся вгору, щоб яблуко зірвати. Був би й зірвав, так раптом вітер налетів, гілку хитає, угору підкидає. І так, і сяк Іван пробує яблуко досягнути та нічого не вдіє. Розсердився він та як підстрибне «гуп!». За гілку вчепився, а гілка тільки — трісь! та й вломилась. Бідний Іван покотився та й упав... у яму. А яма глибока, ніяк не може з неї вилізти.

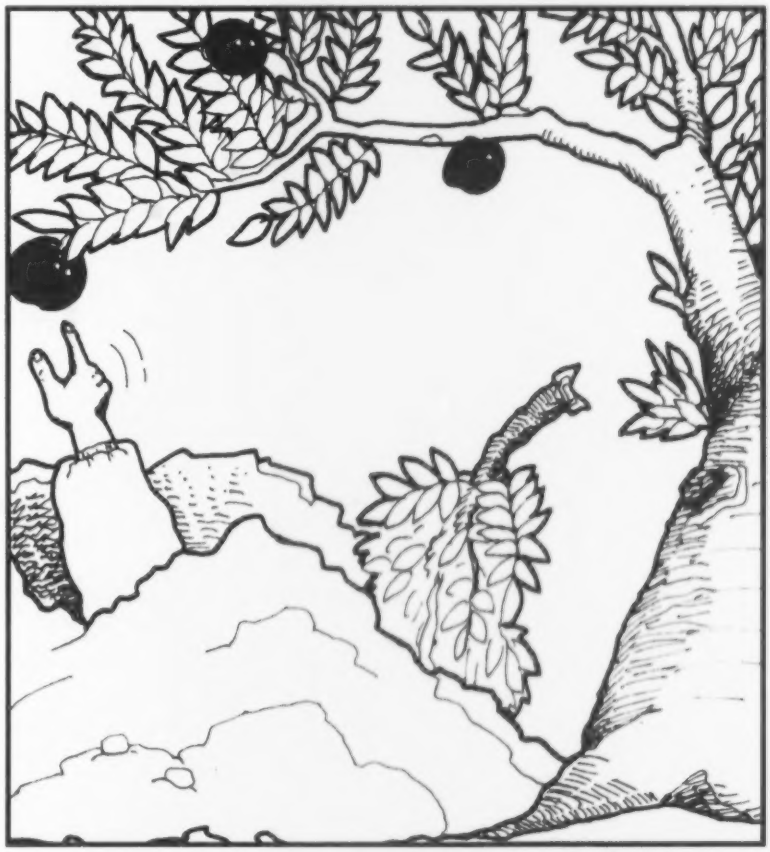

Рисувала ***Барбара Гартманн.***

Почув Степан, що хтось біля його яблуні крутиться. Вийшов у садок, дивиться — а там сусід Іван у ямі сидить.

— Сусіде, — каже Степан, — що це ви тут робите?

Соромно стало Іванові. Він похилив голову та й каже:

— Та я перевіряю, чи мудро каже приказка, що хто яму іншому копає, сам у неї впаде. Не гнівайся на мене, Степане!

Степан допоміг сусідові з ями вилізти. Потім вони вдвох засипали ту яму й більше не сварились.

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Езоп

Ми мало знаємо про цього поета-байкаря. Відомо тільки, що Езоп жив у шостому сторіччі до Різдва Христового в Давній Греції. За переказами, був рабом, служив при дворі царя.

Езоп написав багато популярних творів із життя тварин. Але той, хто читає твори Езопа, розуміє під тваринами людей. Твори Езопа цікаві й мудрі. Вони завжди чогось нас навчають.

Михайло Коцюбинський

Михайло Коцюбинський народився 1864 року в місті Вінниці в Україні. Його батько був дрібним урядовцем.

Перші вірші й маленькі оповідання почав писати, коли йому було дев'ять років. Змалку любив деклямувати Шевченкові поезії.

Михайло Коцюбинський працював учителем, а потім редактором деяких журналів, що друкувалися в Україні. Почав працювати в 17 років, тому що його батько втратив працю, а мати осліпла після тяжкої хвороби.

Письменник написав багато цікавих оповідань і романів. Його перша збірка оповідань вийшла у Львові в 1899 році.

Наприкінці січня 1912 року Михайло Коцюбинський тяжко захворів і 25 квітня 1913 року помер. Поховали його в місті Чернігові.

Василь Софронів Левицький

Український журналіст і письменник Василь Софронів Левицький народився в Галичині 1899 року.

У 1950 році він емігрував до Канади. Тут був співредактором часописів «Новий шлях» і «Вільне слово».

Писав збірки оповідань і п'єси для дитячої сцени. Також перекладав твори з чужих мов, зокрема з французької й німецької.

Олександер Луговий

Справжнє прізвище цього письменника було Овруцький-Швабе, а Луговий — його псевдонім.

Олександер Луговий народився 1904 року в Овручі на Поліссі.

У 1929 році він приїхав до Канади.

Писав драми, історично-побутові повісті та історичні нариси, наприклад, «За волю України», «Безхатній», «Визначне жіноцтво України» та інші.

Олександер Луговий помер 1962 року в Едмонтоні, Альберта.

45

НАД ЗБІРКОЮ ТЕКСТІВ ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Мовний консультант і редактор
ЯР СЛАВУТИЧ

Керівник видання
ГАЛИНА ЦАР

Художньо-технічний редактор
МАРКО МАЛЬОВАНИЙ

Обкладинка
СОНЯ БУРАК-БЕРНАРД

Художньо-технічний консультант
МАРКО МАЛЬОВАНИЙ

Ілюстратори
СОНЯ БУРАК-БЕРНАРД
ОРЕСТ ВАСАРАБ
БАРБАРА ГАРТМАНН

Адаптація текстів
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОЛЕГ ІЛЬНИЦЬКИЙ
ДОМКА САПИГА
ГАЛИНА ЦАР
ХРИСТИНА ШЕРМАН

Коректори
ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО
ГАЛИНА ЦАР

Комп'ютерний набір
ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту
ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ

Програмний укладач
МАРКІЯНА ЦИНЦАР-ГРИЩУК

Члени Комітетів для пошуку й вибору матеріялів
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОЛЕКСАНДРА С. ГИЛДЕБРАНДТ
РУТА ЛИСАК-МАРТИНКІВ
ОЛЕСЯ ТУМИН

Координатор експерименту
МАРКІЯНА ЦИНЦАР-ГРИЩУК

Учителі-учасники експерименту
БОГДАН БОРУЩАК
КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
ОДАРКА ВОЗНЯК
ОДАРКА ПІНДА
ВІРА ЛИТВИН
СЕМЕН СЕНЧИШИН

Адаптація текстів
ОДАРКА ВОЗНЯК
ДОМКА САПИГА
ХРИСТИНА ШЕРМАН

Ілюстратори
ОРЕСТ ВАСАРАБ
БАРБАРА ГАРТМАНН
ЙОРГОС ЗАРКАДАС
ГАРРІ САВАДЖ

Коректор
ГАЛИНА ЦАР

Складач
МАРІЯ КАРЛТОН

46

THIS READER WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team
JOHN SOKOLOWSKI

Language Consultant and Editor
YAR SLAVUTYCH

Production Manager
HELEN CZAR

Production Design
MARK MALOWANY

Cover Design
SONYA BURAK-BERNARD

Design Consultant
MARK MALOWANY

Illustrators
SONYA BURAK-BERNARD
OREST WASARAB
BARBARA HARTMANN

Adaptation of Texts
ODARKA WOZNIAK
OLEH ILNYTZKYJ
DOMKA SAPIHA
HELEN CZAR
KHRISTINA SHERMAN

Copyeditors
TATIANA NAZARENKO
HELEN CZAR

Inputter
VICTORIA ZUKIWSKY

PILOT EDITION

Project Manager
JOHN SOKOLOWSKI

Program Developer
MARKIANA CYNCAR-HRYSCHUK

Text Search and Text Selection Committees
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNIAK
ALEXANDRA S. HILDEBRANDT
RUTH LYSAK-MARTYNKIW
OLESIA TOUMINE

Piloting Coordinator
MARKIANA CYNCAR-HRYSCHUK

Piloting Teachers
BOHDAN BORUSZCZAK
XENIA SKRYPNYK BUBEL
ODARKA WOZNIAK
AUDREY GINDA
VERA LYTWYN
SIMON SENCHYSHYN

Adaptation of Texts
ODARKA WOZNIAK
DOMKA SAPIHA
KHRISTINA SHERMAN

Illustrators
OREST WASARAB
BARBARA HARTMANN
JORGOS ZARKADAS
HARRY SAVAGE

Copyeditor
HELEN CZAR

Typesetter
MARY CARLTON

47

За доступ до друкованих матеріялів
та за цінні поради
видавництво складає щиру подяку
керівникам і працівникам

Методичного кабінету української мови
при Канадському інституті українських студій в Альбертському університеті,

Українсько-канадського архіву-музею Альберти

та

Української книгарні в Едмонтоні.

Збірки текстів у цій серії:

Взаємини між людьми

Людська вдача

Хоробрість

Цікавитись незнаним

Readers in This Series:

Relationships

Human Nature

Courage

Fascination with the Unknown

Серія *Коляж 2* складається з чотирьох збірок україномовних текстів із багатою тематикою та в різних жанрах. Більшість текстів подаються у скороченому та адаптованому вигляді.

Збірки текстів розраховані на дві категорії учнів, а саме:
а) на україномовних підлітків, які живуть поза Україною,
б) на підлітків, які вивчають українську як другу мову, і які пройшли відповідне підготовлення (приблизно 1,600 годин формального навчання української мови).

Працюючи з текстами в серії *Коляж 2*, учні набуватимуть потрібних умінь у читанні та поглиблюватимуть свій запас слів і, таким чином, підготовлятимуться до читання неадаптованих текстів українською мовою.

BEST COPY AVAILABLE

Printed by
Learning Resources
Distributing Centre
Production Division
Barrhead, Alberta
Canada, T0G 2P0

"Reaching Students Is What We're About"

ISBN 0-7785-0538-3